

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

↓
*
*
*

Rėdaktija Kaune.
REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigus pralotas Antanas Karosas

Už atskirą numerį 4 kap. Atskirų numerių pardavėjams nuleidžiame 30%, neparduotuosius numerius priimame atgal, pinigų už parduotus numerius reikalaujame po 3 mėnesių.

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapio 20 kap.

№ 52.

Kaunas Gruodžio 13 (26) d. 1906

Pirmi metai.

Lietuviai Katalikai!

Neapleiskit rinkimų. Stokite visi kas tik tur teisę rinkti.

Rinkkite vyrus, mylinčius Dievą ir tėvynę!

Redakcijos pranešimas.

Dėl tulų aplinkybių tolesnį „Nedėldienio Skaitymo“ vedimą prisiėmė man palikti. Todėl šiuomi pranešiu, jog nuo sekančio numerio pradėdamas „Nedėldienio Skaitymas“ įgauna naują vedėją ypatoje kun. **Aleksandro Dambrausko**, kuriam ir pavedu visas redaktorias ir leidėjo teises draug su tam tikra atsakomybė.

Pralotas Antanas Karosas.

Kaip atstovus rinkti?

Valstiečiai per vyriją ne stačiai į paviatą du savo įgaliotiniu-rinkėju pasiūnia, bet pirmiaus iš savo tarpo išrenka taip vadinamus rinkikus („vibornus“), kurie jau iš savo tarpo renka anuos du rinkėju į paviatą. Iš čia tat aišku, kad tuos, kurie valstiečiams tikų į pavieto rinkikus, vyrai turi aprinkti „vibornaisiais“, o kitiems „viborniems“ sakyti, kad rinktų tik tuos, kurių visas valsčius norėjo. „Vibornieje“ iš savo tarpo renka du, slaptuoju balsavimu. Kad daug nevargti, jie turėtų iš anksto susirokuoti, kurius kandidatais pastatyti ir ant jų savo balsus teduoti. Perdidis kandidatų skaičius tik gaisina dalyką. Valsčių įgaliotieje pavietan siūnčiami tegu gerai iš vakaro prieš rinkimo dieną nuvažiuoja pavietan, tesušieina vienon vieton, tesueina į pažines tarp savęs, pašnekiesiais, balsavimais tegu persitikrina, kurie labiausį kandidatus tinka, o rinkimų dieną nuėję paskirtan butan tegu stato iš vakaro paskirtuosius kandidatais ir ant jų tegu savo balsus sumeta. Čia kandidatų daugumas dar pavojingesnis. Mat, kas yra. Kaip daug kandidatų pastatytumėm, tai tankiai nei vienam didesnės balsų pusės nesumestumėm, o pagal esamųjų įstatymų, toksai balsavimas rokuojasi nuėjęs ant niekų. Reikia tada iš naujo balsuoti, naujus kandidatus statant, nes tų pačių antrąsyk statyti neleidžiama. Iš čia vėl suprantama,

kad antrąsyk-trečiąsyk pastatytieje kandidatai, bus jau ne taip geri, negu pirmieje. Užtat dėlei išsisaugojimo tokių kybelių, reikia iš vakaro privatiškai pabalsuoti nors ir kelis syk, o persitikrinus, kurie visųgeriaus, ant rytojaus tuos rinkimų rume užkartą kandidatais pastatyti ir užkartą išrinkti. Paviate išrinktieje tevažiuoja gubernijon teipogi iš laiko. Bet apie gubernijos rinkimus kitąsyk.

Prie rinkimų į Dumą.

Gruodžio 1 d. Kauno lietuviai privatiškai susirinkę tarės apie businčius rinkimus į Dumą. Tapo išrinktas komitėtas, į kurį įėjo šie penki vyrai: daktaras *Šliupas*, daktaras *Stonkus*, prisiekusis advokatas *Leonas*, p. *Paškevičius* ir p. *Raila*. Tam komitėtui tapo pavesta rupinties netikt paties Kauno, bet ir visos Kauno rėdybos rinkimais. Lietuviai seniai jau geidavo kokio nors veikimo, bet nėsant tam tikro komitėto, maž ką tegalėjo nuveikti. Žydai ir lenkai seniai jau darbuojas ir rupinas rinkimais. Reikia tikėties kad naujai sutvertas lietuvių komitėtas pradės irgi darbuoties tame dalyke rinkdamas žinias, kaip eina rinkimai Kauno, Vilniaus ir Suvalkų rėdybose; kokie yra kandidatai išstatyti ir tt.

P. Ž.

Prie bažnyčių žemės klausimo.

Mūsų laikraščiuose laiks nuo laiko tai šis tai tas atsiliepia, kunigams žemė esant nereikalinga, geriaus jie galėsia kunigiškas pareigas pildyti liuosi budami nuo ukės rupesčių¹⁾. Žemė gi reikalinga esanti vien bežemiams ir mažžemiams jų buvio pagerinimui.

Tiesa, tokių nuomonių skelbėjai pripažįsta, jog reikia kunigams vietoj atimtos žemės parupinti priderantį užlaidymą, mokėti, algą, kaip kitiems valdininkams, bet nieks

¹⁾ Žiur. p. Kūbiliaus atsišaukimą: „Koksai turėtų buti mūsų krašto atstovas“ pridėtą prie L. U. № 57.

aiškiai nenurodo kokia ta alga turėtų būti? kas ją mokės: valščius, parakvija ar valstija ir tt. Rodos pirmiaus reikėtų išrasti ir apribuoti žemės atlyginimą ir tuomet tik apie jos atėmimą kalbėtis; su tuo juk nėra ko skubinties: paspėsime atimti, jei tik bus kas atimti...

Kunigams tiek mažai žemės (30 dešimt.) kaip pas mus teturint, žemės valdymas nekiek nekludodavo prigulinciai pildyti savo pareigas. Tankiausia klebonai turi „gaspadorių“, kurs visus ukės darbus su šeimyna atlieka. Klebonui —visai pakakti gali kas vakaras pusė valandos savo pagelbininko išsteirauti, kas šiandieną nuveikta ir kas manoma rytoj veikti; laukus-gi, trobesius, gyvuolius, ir tt. klebonas gali apeiti besivaikščioldamas. Užtat ir ukininkavimas klebonui daug laiko negali užimti.

Bežemių ir mažžemių padėjimo bažnyčių žeme nieko nepagerinsime. Daugiausia prie bažnyčių žemės yra apie 33 dešimtinės (kai-kur daugiau, bet yra klebonijos visai bežemės), o žemės neturinčių kiekvienoj parapijoj' aibės, iš kurių tik 2 daugiausia —galima bus bažnytine žeme sušelpti. Sakau **daugiausia du**, nes duodant 5—6 dešimtinės, sulig kaikurių nuomonės, mūsų krašto žmonių, kur teip žemai ukė pastatyta, laimingais nepadarysi; greičiaus vargšų skaičių padauginsi.

Tat ar verta dėl 2 bežemių tokia didelė kunigų gyvenime ir parakvijos tvarkoje parmaina daryti? Mums mat, jog ne, ir štai dėlko:

1-o. Kad kunigai galėtų turėti pas žmonės priderantį rimtumą ir pasitikėjimą, tarp kito ko reikia, kad jie būtų nuo savo parakvijonų neprigulimingi medegiškame padėjime, kad nereiktų prieš kiekvieną savo parapijoną galvą lenkti ir iš jo ranką sau atnašos veizėti. Teip esant, kunigas priverstas būtų savo parakvijonams pataikauti, kuomet verti yra parsargos, pabaudimo—tylėti, ant jų nuodemių ir prasikaltimų akis užmerkti... Teip dažniausia elgiasi Rusų dvasiškija ir dėlto (tarp kitų priežaščių) neturi pas žmonės atsakančio rimtumo, mažą įtekmę daro ant jų doriško gyvenimo; o teip elgties rusų popai yra priversti iš atžvilgio į blogą savo medegišką padėjimą. Tas pats kai kur gal tiktų ir pas mus, jei nuo žmonių noro ir upo prigulėtų kunigams užlaikymo parupinimas. Bet ar tai būtų gerai? Ne,—tai būtų didžiausia nelaimė patiems parapijonams, jei jų klebonas negalėtų būti drąsiu doros sargu.

Bet gal kas sakys, jog kunigas sulig savo pašaukimo turi būti geras savo avių ganytojas be jokio atžvilgio į žemiškus dalykus. Tas tiesa,—ir galima pilnai tikėtis, kad neturtas katalikų kunigus ne pavers į nebylius ir bailius tiesos ir doros apgynėjus. Bet jų darbavimos gali suvaržyti ir sumažinti. Turtai visuomet buvo ir yra įvairių užmanymų įvykdinimui reikalingi; be jų negalima nei mokyklos įsteigti, nei laikraščių ir knygielių išleisti, nei kitų kultūriškų darbų atlikti. Jei kunigams vietoj žemės algą nuo žmonių būtų mokama, tai gana būtų 5—6 kurstytojų, kurie visą valščių galėtų prikalbėti, kad kunigui algą sumažintų arba ir visai nemokėtų. Prikalbėti mūsų žmonės nesunku. Mūsų žmonės ir be agitacijos dažnai turi keistą nuomonę apie kunigų turtus. Yra parakvijos, kur kunigai vos tik gali prasimaitinti, o vienog parakvijonai giria savo parapijas kaip labai geras medegiškame atžvilgyje. Beto mūsų žmonės neturi jokio supratimo apie kunigų išlaidas, apie tai kiek reikalinga turtų, kad inteligentas žmogus (kunigas, gydytojas, advokatas) galėtų padoriai, sulig savo stono, pragyventi. Pagalios retas iš žmonių (išskyrus dvarų bernus) gerai nuspręstų, kiek jam pačiam reikėtų pinigų pragyvenimui par metus, nes beveik viską kas reikalinga turi iš žemės.

—Priešų parapijonų tarpe kunigas ypač šiandieną gali labai greitai įgyti; teip gali kaikiurims parapijonams

nepatikti, kad kunigas yra neprilankus socialistams, varo prieš juos agitaciją ir tt.; jie be abejo rupinsis visomis pajėgomis jei nepriversti kunigą nurimti, ir tylėti, tai nors jo spėkas sumažinti. Gal dėlto socialistai ir pradėjo pirmieji rupintis apie bažnyčių žemės atėmimą, nes nėsant žemės lengviaus galėtų kunigą įveikti. Jog socialistams labai netinka kunigų agitaciją priešais juos, tai mes žinome iš jų raštų su grasinimais užmušti, sudeginti ir tt., prisiųstų kunigams už vieną tik pamokslą **apie socialistus**. Dėlto pakeisdami bažnyčių žemės algą, iduotumem socialistams naują labai stiprų prieš kunigus agitacijos įrankį.

Toliaus gal kas pasakys, jog valstija kunigams algas mokės: Geras daiktas būtų alga. Bet kol kas savo (lietuvių-katalikų) valdžios neturime ir Dievas žino, ar kuomet turėsime, o rusų—stačiatikių valdžia pardaug katalikų kunigais nesirupins; jai ir dabar netinka, kaip ir socialistams, kad kunigai turi įtekmę pas žmonės: kunigai ir katalikų tikėjimas sulaukė Lietuvą nuo sugudėjimo, nuo maskoliškų raidžių priėmimo ir tt.

Kad rusų valdžia galėtų, ji sumažintų tą kunigų galybę žmonių akyse. Ir tiesa kas tik buvo galima rusai suvartojo tam tikslui pasiekti: visiems yra žinomi kunigų šmeižimai, rusų laikraščiuose, varžymai mokslo įgijime mokyklų ir tt. Be abejo, jei kunigams reikėtų iš rusų valdžios sau priderančio užlaikymo tykoti, ji ta aplinkybe pasinaudotų kunigų pavergimui ir jų rimtumo sumažinimui: už mažiausią savo geiduliams pasipriešinimą mažintų, kunigams algą arba ir visai jos neduotų. Ir teip nuo bažnyčių žemę atimdami, mes visai kunigiją padarytumem priegulmingą nuo rusų-stačiatikių valdžios.

2. Kunigai neturėdami žemės, negalėtų gyvuolių (arklių, karvių etc.) laikyti; į atlaidus kiton parapijon patis parapijonai gautų savo kunigą nuvėžinti ar paskirti tam tikrus pinigus, už kuriuos galima būtų arkliai pasamdyti. Bet ir pinigus esant būtų nemaža keblumų ten, kur nėra pačtos; o tokių vietų pas mus daug; reikėtų samdyti parapijonas. Ir gurytus kunigai visokiuose vežimuose, į kuriuos sunku (seniems) įlipti ir drabužiai nuo purvų ir dulkių apsaugoti. Vežėjo ir arklių klebonas negalėtų atlaidų laike priimti ir užlaikyti, nes pas jo, nėsant žemės, nebūtų atsakančių trobesių ir pašaro. Ir kunigo svečio klebonas neprivalytų nakvinti ir užlaikyti. Vis tai turėtų rūpėti patiems parapijonams, jei jie norėtų, kad atlaiduose būtų svetimi kunigai.

3. Kunigas-bežemis gyventų iš algos, visus reikalingus daiktus pirkdamas už gyvus pinigus; gerai, jei didesniame miestelyje gyvena: galėtų gauti pirkti mėsos, kiaušinių, pieno ir tt. bet iš kur gauti tam, kurs gyvena sodžiuje, mažame miestelyje, kokiais yra gan greit visos mūsų filijos ir dauguma parapijų? Žinoma ir ten badu nemirs, gauti-gaus iš kito miestelio, bet, neturint savo arklių, kiek vargo ir keblumo turės!

4. Kaikurie klebonai savo žemę gerai ištaisę ukę augštai pastatė (dauglaukinė, trašas perka, padargus naujus vartoja). Ukininkai, neturėdami geresnių ukininkavimo pavyzdžių, gali pasimokyti nuo savo klebono,—ir tai yra žmoniems naudinga.

5. Bažnyčios įstatymais užginta bažnyčių turtas pasisavinti, atimti be susižinojimo su bažnyčios valdžia. Geri katalikai negali tų įstatymų laužyti.

Tat norint nuo bažnyčių žemės atimti reikia pirmiausia susitarti su dvasiškąja valdžia, norint savo sąžinės neapsunkyti.

Teip tатаi, mano nuomone, bažnyčių žemės klausymo išrišimą reikia atidėti patogesniai laikui, kuomet pas mus bus autonomija arba nors plati savyvalda. Išrišti ją ne Dumoje ne Peterburge ar Maskvoje, bet ant vietos Kaune ar Vilniuje,

pirmiaus išklausius nuomones mūsų krašto žmonių. Ir jei jau būtina mūsų svietiškieji inteligentai užsikeptų nuo „kunigų“ žeme atimti, tai tegu tai daro tik tada, kada mūsų žmonės pusėtinai apsišvies, kada galės prie bažnyčių susitverti sindikatai, kurie padėtų klebonui bažnyčios ir parakvijos reikalais rūpintis: „atėmus-gi“ žemės nedalyti, neskaityti į sklypus neva bežemių ir mažžemių naudai, nes su tiek mažai žemės jų reikalų neužkiši, bet palikti tą žemę kaip bažnyčios ar parakvijos turtą ir ja naudoties bažnyčių pataisymui ir parakvijos reikalams (mokyklų, ligonbučių užlaikymui, beturčių, pavargelių, liguštų šelpimui ir tt.).

Kun. I. B.

LIETUVOS RINKĖJAI.

Artinasi atstovų Dumon rinkimai. Sunku žinoti, ar pasiseks busiančiai Dumai kas-nors gero įtaisyti visuomenės labui, ar ne. Gal, jį ir nieko nepaveikus greitai bus išvaikyta. Nepaisant ant to kaip ten bus su Duma, visgi atstovų rinkimai yra didelės svarbos dalykas mūsų tautos gyvenime. Visoms tautoms, Rusijos valstijoje gyvenančioms, besistengiant įvykdinti geresnės visuomenės gyvenimo išlygas ir formas, lietuvių tauta teip-pat negali laikyties šale to judėjimo ir privalo prisidėti prie visų veiksmo. Maža to. Mums, pagal mūsų pereito laiko, ir dabarnykštį vargingą padėjimą pridera daugiau už kitas tautas darboties savo laimės pagerinimui. Atstovų rinkimai turi parodyti mūsų subrendimą viešam darbu, mūsų išmanymą ginti tautos teises ir reikalus. Tame viešame darbe Lietuvos atstovai turės daugiausiai veikti už mus. Užtat reikalinga, kad tie mūsų atstovai būtų atsakančiomis ypatomis. Reikia rinkti tokie vyrai, kurie nukaks Dumon kovoti už sekančius dalykus:

1) Kad visiems piliečiams būtų suteikta ir garantuota pilna sąžinės, tikėjimo, žodžio, spaudos, susirinkimų, susidraugavimų ir streikų laisvė, ypatos ir gyvenimo nepaliečianybė.

2) Kad būtų įvykdinta tikrai konstitutiška valstijos tvarka su atsakoma prieš Dumą ministerija ir su demokratiška atstovyste, renkama visuotinu, lygiu, stačiu ir slaptu balsavimu.

3) Kad mūsų kraštui, Lietuvai, būtų duota kuoplačiausia savyvalda, kurios organai būtų renkami viršminėtoju budu.

4) Kad būtų panaikintas luomų skirtumas, idant visi piliečiai turėtų lygias pilietiškas ir politiškas tiesas.

5) Kad visi piliečiai, neskiriant nė tautos n tikėjimo, nė lyties būtų sulyginti prieš įstatymus ir teisimą.

6) Kad būtų nevaržomas ir užtikrintas visų tautų kulturiškas ir ekonomiškasis kilimas.

7) Kad kiekviena tauta galėtų turėti savo tautiškas mokyklas, kad visose administracijos, teismo, visuomenės ir šiaip viešose istaigose būtų ivesdinta prigimtoji kiekvieno kampo kalba, kad ant visų mūsų krašte valdžios vietų būtų skyriamos atsakančios

ypatos iš vietinių gyventojų.

8) Kad Lietuvoje būtų įkurtas universitetas ir kitos augštesnės mokslo istaigos.

9) Kad bežemiams ir mažžemiams būtų priskirta žemė.

10) Kad mokesčiai ir kitos priedermes būtų teisingiaus padalinti.

11) Kad būtų panaikintos visokios akcyžės, uždėtos ant reikalingiausių daiktų.

12) Kad girių ukė būtų sutvarkyta ir pritaikyta savo krašto žmonių naudai.

13) Kad darbininkų padėjimas sodžiuose ir miestuose būtų pagerintas.

14) Kad būtų įtaisyta darbininkų asekuracija nuo senatvės, bedarbės, ligos ir kitų nelaimingų atsitikimų.

Piliečiai! Lietuvių tauta kaip viena iš labiausiai prislėgtų tautų, stengdamasi pagerinti savo buvio išlygas ir iškovoti sau teises, privalo gerbti kitų tautų teises ir nenorėti niekeno skriaudos. Vienog mes turime nuolat laikyti atmintyje šitai: kiekviena tauta pirmiausiai apie savę rūpinasi; kitų tautų reikalų jį nepažįsta, arba juos užmiršta. Taigi ir mes turime patį apie savo reikalus darbuotis. Atsimindami-gi esą silpni privalome eiti iš-vien, nes tik „vienybėje-galybė“.

Dabar, šitame visokių šantikių perkratymo ir pertaisymo laike daug tebėra vienokių visiems tautos sunams reikalų, iš kurių pasidaro, stiprus pamatas veiksmo vienybėje. Norint surasti tą vienybės pamatą, reikia iš tikros širdies pačiam norėti ir nuo kitų reikalauti veiksmo visuomenės, o ne luomų ar ypatų labui! Tai-gi Lietuvos rinkėjai, siųskite savo atstovais Dumon vyrus, apsišvietusius, suprantančius reikalingumą kovoti ir galinčius kovoti už tai, kas augščiau parodyta!

Kauno lietuvių demokratų kuopos Komitetas.

Kauniškės „Saulės“ reikalai.

22 Lapkričio atsiliko nepaprastas visuotinis tikrųjų „Saulės“ draugijos sąnarių susirinkimas.

Tarp kitoko susirinkimas nutare pataisyti § 2 draugijos įstatų, pažymėjus draugijos sąnariais galint būti vien tik katalikus. Ta atmaina padaryta reikalaujant kai-kuriems lietuviams katalikams, pradėjusiems abėjoti apie draugijos veikimo pakraipą; kai-kurie pasipiktino žodžiais antrojo įstatų §, kad į „Saulę“ priimami sąnariais visi **be skirtumo tikėjimo**; pradėta sakyti, draugiją nebranginant kaip reikiant tikėjimo reikalo ir jo įtekmės apšvietino dalykuose. Visuotinas susirinkimas, geisdamas patraukti prie draugijos kuoplačiausia Lietuvos žmonių katalikų, pripažino reikalingu daiktu pataisyti draugijos įstatuose augščiau nurodytą § 2.

Beto visuotinas susirinkimas patvirtino naujus

draugijos sąnarius: J. M. Pralotą G. Tomkevyčių, kuni-Skvireckį, Rimeikį, Viluną, Skobeiką, Kosminskį, Simonaitį, Šimkevyčių, Masaitį, Ordo, Klimanskį, Švartelį, Plungį, K. Mockų, Turauskį, Mileiką, Strazdą, Gelžinį, J. Kariauskį, Kecarių, uk. Gineitį, uk. Žulį, kn. dž. Jarulaitį p. Vilimavyčių, kunigus: Rubaževyčių, Naudžiuną, Miežinį, Rumševyčių, Žebrių, Jacevyčių, kan. Rymkevyčių, K. Rymkevyčių, p. Gediminą-Bežanskį-Klausutį, p-ią Gediminienę—Beržanskienę—Klaunsu'ienę, p. Naujalių, kn.: Vizbarą, Gudelį, Karvelį, Vitortą, Zakarevyčių, Jurgaitį, J. Maciejauskį, Bikiną, Stošką, Šleivį, Šufinską, Ulickį, Petreikį, Leikų, Didžiulį, Vaitiekuną, Janulaitį, Galkų, Bijeiką, Šultę, Veblauskį, Baktį, Linkevyčių, Urbanavyčių, Vegele, Čerkeliauskį, p. Banaitį, kn.: Tilvitį, Razmų, Garnevičę, Novickį, Bučnij, Staniulį, Jagminą, Čepėną, p. O. Skarulskienę, kn. Kirlių, uk. Razmų, kn. Pakeltį, uk. Urbanavyčę, Mineikį, Norvilą, Maksvytį, kn. Tarvidą, Kaušą, kn. Strimavyčių.

Savotiškas nubaudimas. Tulas klebonas Lietuvoje pernai buvo išrašęs nekuriems sodžiams po vieną egzempliorių „Ned. Skaitymo“ su taja išlyga, kad jam paskui surinkę už prenumeratą sugražintų. Nekurie sodžiai tėčiaus klebonui skolos nepagražino. Užtat klebonas užpykęs pasikvietęs kelis vyrus šiaip juos nubaudė, sakydamas: „kad jau ikišiol nepagražinot man už prenumeratą, tai dabar man jusų pinigų ir nereikia. Bet aš jums visgi skolos nedovanaju. Žiurėkit, kad man susidėtumėt užsirašymui laikraščio ateinantiems metams!“

Žinios iš visos Rusijos.

21 Lapkričio, Vilniaus, Kauno ir Garteno general-gubernatorius padavė sumanyką viršesniai žemės surėdymo valdybai, kad vietoje gubernijinių žemvaldytės komisijų įsteigtų Vilniaus, Kauno ir Garteno gubernijose vieną centralinę žemės surėdymo komisiją, ir kad būtų paskirta šimtas tukstančių rublių dėl paskolinimo valstiečiams, kurie norės išsikirstyti į vienasėdžius. Tas sumanymas bus svarstomas artimiausiam žemvaldytės surėdimo komiteto posėdyje.

21 Lapkričio į Liepoją pribuvo iš Amerikos gartaivys „Peterburg“, ant kurio liko suimti 20 žmonių be pasporto, kurie grįžo iš Amerikos negaudami darbo.

Rusų laikraščiai paduoda, kokias algas gauna nekurie valdininkai. Varšavos general-gubernatorius tik 53,790 rublių į metus, Kaukazo vietininkas (namiestnik) 55,066 rb., Vilniaus general-gubernatorius 24,000 rb. o p. Stolypinas, Vidaus dalykų ministras 26,000 rb.

„Kur. Lit“ № 268.

Vidaus dalykų ministras gruodžio 4 (17 d. įsakė visiems gubernijų viršininkams, išėmus Lenkiją, Kaukazą ir Sibirą, neatidėtinai paskirti laiką valščių sueigoms dėl įgaliotinių išrinkimo, prieš renkamiems susivažiavimams, Valsčiaus sueigos ir priešrenkamieji žemvaldžių susivažiavimai turi būti sušaukti tuoj, praslinkus po rinkėjų sąrašų pataisymui, bet neankščiau sausio 12 (25) dienos 1907 m., jei galima vienoje ir toje pačioje dienoje kiekviename paviete. Susivažiavimas žemvaldžių įgaliotinių nuo valščių ir miestų rinkėjų turi būti paskirti kiekvienas vieną ir tą pačią dieną visoje gubernijoje, bet neankščiau kaip sausio 12 (25) d. ir su tokiu išskaitymu, kad rinkėjai gautų be jokių kliūčių atvykti iš gubernijos į miestą Vasario 5 (18) d.

Lietuviai Maksvoje.

Lapkričio 5 d. Maksvos Lietuvių šelpimos draugija sušaukė visuotiną susirinkimą, išrinko į valdybą keturius naujus sąnarius. J. Valentinavičių, J. Košinską, A. Gaidamavičių ir A. Galminą; iš senosios valdybos pasiliko tik du: Dr. Oliaka ir advokatas Morunas. Išrinktoji valdyba griebiasi už darbo gana energiška. Nespėjo praslinkt nei 10 dienų, jau nusamdė knygynui butą, užsakė knygas... Ketina per kalėdas įrengt vakarą ir t.t.

„V. Ž.“

Žinios iš Lietuvos.

Kaunas 1 gruodžio mėnesio dienoje, Kauno gubernijinės valdybos namuose tapo peržiurėtos ir užregistruotos šios draugijos.

- 1) Švento Juozapo darbininkų katalikų draugija Šiauliuose.
- 2) Kauno savytarpinės pašalpos draugija ligos bei mirties reikale, pavadinta „Savyšalpa“.
- 3) Lenkų gimnastikos draugija „Sokol“ Kaune.
- 4) Neturtingų mokytinių šelpimo draugija „Motinėle“ Panevėžyje.
- 5) Katalikų draugija elgetoms šelpti Vabalninke.
- 6) Amatninkų draugija namams statyti Kaune.
- 7) Kauno amatninkų siuvėjų draugija.
- 8) Kauno amatninkų spaudėjų ir knygų apdirbėjų draugija.
- 9) Kauno amatninkų metalų dirbėjų draugija.
- 10) Kauno amatninkų kantoristų ir skaitlininkų draugija.
- 11) Amatninkų, prekybos mokytinių draugija dirbančių viešose įstaigose ir parduotuvėse Kaune.

K. T.

Šimonis (Ukmerg. apsk.). Čia netoli nuo miestelio, viensėdijoje, gyvena miško-prižiurėtojas Siemiakovas, kuriam nėsant namie, jo piemuo su kirviu užpuolęs ant jo pačios, reikalaudamas pinigų, sukapojęs šeimninę ir jos vaiką; kasžinkas sudeginęs ir pirtį Siemiakovo, kursai radęs namie tokią

nelaimę, išvažiuojęs iš savo viensėdijos. Vaikiną pik-tadari suėmė ir smarkiai primušė. Gavo mokestį pa-gal savo darbo.

Kazimieras Visborukas.

Ylakiuose (Teišių apskr.) Žmonės labai girtuo-kliauna, nors kunigai ir ragina prie blaivystės. Kiti ir padarę apžadą negersią, par vestuves vienok iš-meta po dešimtis ir daugiau rublių degtinei. Yra ir tokių, kurie norėtų uždegti monopolį, bet, nėsant tam tikro vadovo, neišmano, kaip prie to kibti, o kad susitartų prie blaivystės, sąnarių atsirastų. Tei-pogi reikalinga ten butu ir vartotojų draugija. Iš Yla-kių buvo suimtas kaipo politiškai prasikaltęs knygy-ninkas A. Kelčius už tai, jog buvęs nuvažiuojęs Vil-niun į pirmą lietuvių susirinkimą. Knygynas vedamas gerai, bet tiktai sunku jame gauti laikraščių nusipirkti.

Juozas Marka.

Tverai (Telšių apskr.). Yra čia mokykla, bet mokytojas rusas ir lietuviškai nemoka, taigi ir vai-kai lietuviškai nesimoko. Valščionis apie tą dalyką nesirupina. Teipogi butinai reikalinga Tveruose pač-ta (krasa); kad tiktai kas apie jos atidengimą pasi-rupintų, žmonės sumestų irgi šiek tiek aukų, nės krasa visiems reikalinga. Jos nėsant sunku žmonėms laikraščius išsirašyti. Nėra čia teipogi ir knygy-no. Nors yra Tveruose korespondencijos nešėjas, bet ji-sai žmonėms per brangus. Taigi tveriečiai mokyklos ir krasos turėtų neužmiršti. Klebonas žada varpinyčią muryti. Tverų parapijiečiai labai pasileidę, nes pra-geria iki 24–25 tukstančių par metus. Mat negaila jiems nei savo kruvino darbo, nei šeimynos gero-vės, nei Dievo nebijo.

Tverų Spalis.

Girkalnis (Raseinių apskr.) 24 d. spalio mėnėsio užsidėgė Dabašinskų kaime ukininko Jasiulio jauja, paskui tvartas ir į pelenus pavirto devyni trobėsiai. Ta nelaimė beneparagins išsikelti Dabašinskiečius į viensėdžius.

Utena (Aukm. p.) Dėl kažkokios priežasties, re-gis, kad permaž buvę mokinių, kun. kapelionas iš pat rudenio mergaičių mokyklos nelankė, užtat jam nelankant štai kas toj mokyklapalaikėj nutikę. Prieš mokslo ir po mokslo katalikėms-mergaitėms savo maldos kalbėti neleidžiama, kalba tik stačiatikės sa-vają. Per religijos lekcijas, šventiko stačiatikėms-mergaitėms aiškinamas, mokykloje užlaikomas ir mergaitės katalikės. Ir tas dedasi religijinės laisvės gadyneį!

Toje mokykloj nei lietuviškosios kalbos mokinti nepradėta, nors tris mergaičių dalis-katalikės, nors ir su liet. kalbos mokintojum nebutų bėdos, kadangi prie vaikiukų mokyklos yra mokintojas-antrininkas lietuvis, p. Germanavičius. Jeigu Kauno mokyklų direkcija apie tą mokyklą užmiršo, tai Utenos val-stiečiai turėtų šiame klausime Direkcijai nurašyti.

Iš Šimonių (Panev. apskr.) Lapkričio 23 dienoj' Šimonių valščiaus ukininkai susirinkę į kancelariją padarė nutarimą (prigovorą) išsiųsti kur pipirai auga

keliatą vietinių „cicilikų“ už vagistes girtuoklavimų ir peštines. Patįs-gi valščiaus ponai viršaitis, teisėjai, raštininkas ir pačtorius dėl parodymo kitiems gra-žaus pavyzdžio sutarė nuo Naujų Metų nebeimti į burną degtinės, nei eiti daugiau pas Eiziką ant alaus. O jei kurs paržengtų sutarimą, tai turės už-mokėti 15 rublių bausmės. Duok Dieve, kad suta-rimas būtų tvirtas.

Uzinus.

Leliunai (Aukm. pav.) Buvome labai pradžiugę, kad į žemiečių viršininkus Utenoje buvo pažadėję paskirti mūsų parapijoną p. Kazį Gečevičių iš Gečonių, žmo-gų dorą, aukštesnius mokslus baigusį ir liaudei pri-lankų, nors patsai save ir tebeskaito už lenką. Ne-maž jis daro gero, kaipo pirmininkas Taupomosios kasos ir Vartotojų krautuvės Utenoje. Bet gen.-gu-bernatorius jo neužtvirtino vien dėl tos priežasties, kad p. Gečevičius katalikas. Dabar į žemiečių vir-šininkus buk mums teksiąs tulas Čechovič-gudas.

Utena. Miesto gale ant p. Bolcevičiaus žemės bus išmurytas ligonbutis. Ligonijų tilpsią iki 10. Val-stiečiai temokėsia už visą gydymą ir užlaikymą tik 10 rub. Nebutų perbrangiai. Ligonbučio rume gy-vens ir gydytojas.

Girkalnis (Ras. apskr.) Sulaukėme į liaudies mo-kyklą lietuvių mokytojo p. Kazimiero Kazlauskio iš Suvalkų gubernijos. Daug mėš nuo jo tikimės, kai-po nuo saviškio, o mėš iš savo pusės rupinsimės jam visomis pajiegomis padėti apšvietimo darbe.

Mokinys.

Debeikiai (Aukm. p.) Greitai prie bažnyčios bus uždėtas knygynas, parapijonai jau ir pinigų į 50 rub. sudėjo, ir knygas jau parsigabeno. Kaip tik aptaisy-dins, pradės imti skaityti. Bus tat dar naujas švie-sos spindulėlis. Tokie knygynai jau įkurti ir kitose aplinkinėse parapijose.

Klebonas jau pradėjo žmones įrašynėti ir į Blai-vijos broliją. Dieve jiems padėk.

Utena. Avižienių sodžiaus ukininkai neseniai su-sitarė nuo p. Pamarnacko nusipirkti šešis žemės va-lakus, o paskui išsiskirstyti į vienasėdžius. Jiem savo pagelbą žada Aukmergės žemės tvarkomoji komisija. Šioj apigardoj avižieniškiai tai pirmi susitarė šitu budu gerinti savo buvį. Žinoma, pirmi 2–3 metai bus sunkesni, bet paskui, galima tikėtis, su džiaugs-mu laiminsią aną dieną, kurioj pasirašė į vienasėdžius išėsią. (22 lapkr. 1906 m.). Juškėnų, Verbunų, Pa-višinčio kaimos teipogi tariasi eiti į vienasėdžius, bet avižieniškiai jau sutarė, o kas ką daryti prižadėjo, tai, anot to, jau pusią darbo padarė. Grybelių ukininkai teipogi, greit į vienasėdijas išsiskirstys, tik jiems gailu gražias trobas begriauti. Užtat nekurie ir sako, kad bene butų vertesniai tik šniurus (rėžius) pra-platinti, pc kelius į vieną sujungiant. Gerai ir tas, nelyginant, kaip alkanam šaukštas palaižyti, bet dar geriaus riebių kopustų pasrėbus.

Skuodas (Telš. apskr.) P. Orvydas protestuoda-

mas prieš Smalausio korespondenciją, patilpusią 48 № „Ned. Sk.“ praneša mums, jog prie jo skaityklos yra prisirašę 78 žmonės ir visi gali prisiekti, kad toje skaitykloje yra tik tokios knygos, kurios „atneš nauda“ ir apšviečia skaitytojus „tautiškai“.)¹⁾

Svedasai (Ežerėnų pav.) Praeituse metuose prie Svedasų bažnyčios įrengtas tapo knygynėlis, susidedas iš įvairaus turinio knygų (apie 200). Kas nori imti skaityti, turi užmokėti metams: vyriškieji 25 kap., o motriškosios 15 kap. Iš tų pinigų perkama naujos knygelės, knygynėliui padidinti. Nors mokestis teip mažas, bet skaitytojų vos teužsirašė 70 ypatų ir tie patys, paėmę knygeles, laiko jas nemainydami po du ar tris mėnesius. Svedasiškiai, apskritai sakant, nemėgsta apsišviesti, ypač jaunuomenė; sakosi, jiems skaitymui laiko nėsant, o kortomis per naktis lošti lig išauštant, tai užtenka ir laiko ir pinigų. Nuo vyresniųjų ima pavyzdį ir maži vaikai, neturėdami pinigų, lošia iš degtukų (sierčikų), o kiti rupinas sau pinigų pasigaminti ir pradeda vagiliauti. Tokių vaikų vagilėlių Svedasų miestelyje tiek jau priviso, kad net pradeda šventėmis bažnyčioje kišenes kratyti (nutverta jau nebevienas sykis už rankos visiems žinomi miesčionėliai). Geresnieji teipogi nemėgsta knygų; jie išsikalbinėja tuo, kad silpnai moką skaityti ir kad nelabai suprantų mokytų žmonių rašytas knygas. Patys gi neskaitydami ir vaikų neprispaudžia varu prie skaitymo. Tat jei kas ir ne-lošia kortoms, tai valkiojasi kiemas nuo kiemo, mat, jiems labiau patinka kokius niekus plepėti, negu naudingas knygeles, ar laikraščius paskaityti. *Varnas.*

Raudondvarys (Kauno apskr.) Čia žmonės baisiai tamsūs; vargiai tokius kitur berasi; išrašoma vos-ne-vos keli laikraščiai. Nekurie kaimai didžiai užsikrėtę lenkiškumu. Dar didžiaus stebėtina, jog gavę nuo vyresnybės įsteigti viename kaime mokyklą nepaprašė lietuvių mokytojo. Atvažiavęs rusus išsitarė, jog mokinsiąs vaikučius lietuviškai tik biskį, o paskui varysiąs viską rusiškai. Jokios neturi Raudondvariečiai meilės dėl savo kalbos, jokių jausmų dėl savo brangios tėvynės. Neperseniai prie bažnyčios įsteigtas tapo knygynėlis, iš kurio kas nori gali gauti pasiskaityti visokių knygų savo kalboje. Bet Raudondvariečiai šaltai į tai žiuri; jiems geriaus rupi išsigerti ir išsimušti. *Sangimis.*

Tauraginiai (Ežerėnų apskr.) Reikia žinoti, jog aplink Tauraginus daug sentikių (apie 150 arba daugiau kiemų), kurie savo dorybe negali pasigirti. Taip kaiminystei gyvenant ir lietuviai užsikrėtę jų

liga ir dabartiniuose laikuose parviršijo sentikius savo negražiais apsejimais. Nepraeina nei viena šventa diena be muštinių, o kartais mušasi keliose vietose, ir kaip? o tai turi geležinius skritulius kaip obuolius, rankovese įsitraukę. Toliaus nepaprastas arklių vagimas, kurių pardavėjais yra tie patys žmogeliai, kartais ir sentikiai. Klėčių plėšimas teipogi žinomas. Oką-gi besakyti apie girtuokliavimą šventomis dienomis: geria prie žydėlių visur, ne tik suaugę, bet 16-17 m. vaikinkai; o paskui eina par naktis po miestelį, kaip gyvuolėliai keikdami, blazgatydami; veržias į gryčeles prie mergaičių, o jeigu neleidžia, tai daužo langus, duris. Ir kada tokius ponaičius kunigėlis iš sakyklos pabarė, tai jie dabar grasina, kunigui, nedovanosią, prikulsią kur nors, o teipogi ir mergaitėms, kurios jų neįleido. Išmintingesni ukininkai, kaip girdėjome, žada padaryti valsčiui nutarimus (prigovoros), kad tuos peštukus išsiųsti iš Lietuvos į tolimą Rusiją. *Dėdė Petras.*

Iš Kuršo. Mintauja. Lapkričio 27 d. sudėgė Piliupo Basio 3 metų mergytė. Mat tėvams darbe esant, trejetas vaikų buvo palikta be priežiūros. Didesnis sukūrė ugnį ir išbėgo pažiūrėti a. mama nepareina. Tuotarpu mažikė priejo prie pečiaus ir užsidegė drapanėlės. Kol gavo pagalbą—apsvilo nabagė ir mirė. Tebuna tai persergėjimu tėvams, kad mažų vaikų nepaliktų vienu. *Samanėlė.*

Mintauja. Nedėlioje lapkričio 26 d. Mintaujoje buvo lietuvių vakaras. Vaidinta buvo drama „Dumblynė“. Vaidinimui pasibaigus,—mylėtojų-dainininkų padainuotos buvo lietuvių tautiškos dainos, pasibaigė-gi vakaras šokiais.

Drama sulošta buvo puikiai,—ir nei vieno nesutikau, kurs būtų atradęs jeibes. Rolę Onos,—dvaro darbininkės,—loše P. Didžiulienė. Atsižymėjo teipogi savo gyvumu ir aiškia kalba P. Matukas, lošdamas rolę šunadvokačio; negaliu užtylėti ir Panėlės Didžiulytės, kuri sulošė rolę Magdės labai puikiai. Ir visi, abelnai sakant atliko savo užduotis labai naturališkai su atsakančiais mastagavimais, intonacijoms ir tt. Čion teipogi reikia išreikšti širdingą „ačiu“ P. Lapšiui ir P. Jakavičiui, kurie savo darbštumu ne mažai prisidėjo prie to vakaro.

Bet pačioje dramoje ne patiko mums paskutiniame akte pasielgimas Antaniuko kurs motiną vadinama „kalė“, kumščiais bado, perstumė net ant žemės ir tt. Nebesakysiu jau čion kokį ispudį galėjo padaryti ta scena ant jaunuomenės, bet priminsiu tik-tai, kad akyse kitataučių tas labai—labai idomu paliko; žinomas, gyvenime gali ir atsirasti tokie atsitikimai, bet visgi mes nesam teip jau miškiniais, kaip rodo drama viešai.

Dramai pasibaigus—choras, vadovaujant P. Grodžiui, puikiai padainavo septyniąs tautiškas dainas, kurios labai patiko visiems; jos tai priminė mums svetimoje kertelėje brangią tėvynę—Lietuvą, sušildė

¹⁾ Kad p. Orvydo skaitykloje yra gerų knygų, mes apie tai neabejojame. Pripažįsta tai ir p. Smalausis. Jis tik išmėtinėja, kad p. O. nesugeba gerų knygų atskirti nuo blogų, nes draug sugeomis platina Dembskio ir Šliupo raštpalaikius. Pasiteisinimas tat p. O., kad pas jį esą knygos, kurios „atneš nauda“, nėra užtektinas. Nes kiekvienas tą „naudą“ saviškai supranta. Juk ir Dembskis su Šliupu yra persitikrinę, kad jie griaudami tikėjimą, darą tai žmonių „naudai.“

širdį ir sužadino meilės jasmus! Ypatingai savo meile garmonija puikiai skambėjo, ir ilgai skambės mūsų ausyse:

„Lietuvninkais mes esam gyme,
„Lietuvninkais mes turim but,
„Tą garbę gavome užgyme,
„Tai ir neturim leist pražut“...

Jurgio Sunus.

Žinios iš užrubežio.

Vokietija. Vokietija pagal Anglijos paveikslo pasirūpino užimti ir apvaldyti Aprikoje didelius žemės plotus, kuriuos stengias apgyvendinti nueiviais iš Vokietijos. Tos kolonijos Aprikoje paimtos draug yra kelis kartus didesnės už pačią Vokietiją, bet labai retai apgyventos. Žemės yra labai daug o žmonių labai mažai. Tikt kur nekur paupiais takšoja vietinių Juodųjų žmonių arba teip vydinamų Murinų (negrų) kaimai. Juodieji žmonės yra be jokio mokslo, be jokių prakilnesnių žinių, gyvena beveik nuogi ir maitinas vaisiais. Vokiečiai apvaldę teip daug žemės, pradėjo juoduosius žmones baisiai slėgti. Ką darė Aprikoje Vokietijos valdininkai su vargdieniais muriniais, sunku yra ir suprasti. Jų žvėriškumas pereina visoki žmogišką supratimą. Juodieji nebeįveikdami iškęsti tokio slėgimo užpernai sukilo prieš vokiečius, žinoma vėl su baisiu nuožmumu. Išdegino ir išnaikino visas vokiečių apgyventas vietas. Kolonijos vietoje naudos pradėjo duoti tikt nuostolį. Reikėjo iš Vokietijos siųsti Aprikon daug kareivių, kurie nuėję į karštą šalį sirgo ir mirė, kaip lapai krito. Juodieji nepasidavė, vis naujų ir naujų reikėjo kareivių. Kiek gi piningų reikėjo tai kareiv? Žlugo milijonai markių. Vokietijoje pradėjo rugoti prieš tokį politikos vedimą. Seime kelis kartus kilo dideli ginčiai iš priežasties Aprikos. Praėjusio Lapkričio mėnesio 30 dienoje Vokietijos valdžia vėl pareikalavo nuo Seimo piningų kareivių vesti su juodaisiais Aprikos žmonėmis. Kilo vėl smarkūs barniai. Užvis smarkiai peikė Vokietijos pastelgimą Aprikoje vokiečių katalikų atstovas Roeren'as. Kad tuomet priėjo prie balsavimo pasirodė, jog Seimas daugumu balsų (nes katalikai ir socialistai ėjo tame dalyke išvien) atsisakė duoti valdžiai piningus Aprikos reikalams. Tuomet valstijos kancleris Biulov'as perskaitė ciesaoriaus įsakymą, kursai paleido tą Seimą ir įsakė išrinkti naujus atstovus. Bet kas žino, ar naujai išrinstitieji Vokietijos atstovai bus prilankesni Aprikos reikalams ir panorės duoti piningus tokiems reikalams, kurie jokios naudos neatneša Vokietijai?

Francija. Jau buvo rašyta „Nedėldienio Skaityme“ kad Francijos Seimas nutarė įstatymus, kuriais Bažnyčia tapo atskirta nuo valstijos. Tai yra kad valdžia jokio rūpesčio apie Bažnyčią neturės, visiems kunigams nebemokės algos, nieko nebeduos seminarijų užlaikymui ir teip toliaus. Bet kad ant to ir baigtusi tie įstatymai, tai dar butų pusė bėdos. Francijoje yra tiek daug gerų katalikų, kurie visas bažnyčias, seminarijas ir kitas dvasiškas mokyklas ir pačius kunigus lengviai galėtų užlaikyti. Bet tie įstatymai siekia dar giliaus: valdžia atima į savo globą netikt bažnyčios žemė, bet ir pačias bažnyčias, klebonijas, vyskupų rumus ir kitus nejudinamus turtus.

Siomis dienomis valdžia pradėjo įvykdinti tuos nežmoniškus įstatymus. Ir štai, Francijoje įvyko tai, ko dar nebuvo visoje pasaulyje. Visi vyskupai, kunigai ir klierikai tapo žvėriškai išmesti iš savo namų. Apie 20 tūkstančių klierikų tapo paimta į kariumenę. Jei kursai ku-

nigas laiko Mišias šventas, policija tuojaus rašo protokola. Kas iš to bus, sunku spėti. Reikia žinoti, kad prancuzai yra katalikai, daug yra labai dievobaimingų žmonių, bet dauguma yra labai atšalusi tikėjime. Virsų paėmė socialistai, kurie kaip žinoma, tik sau tepripažįsta laisvę, o kitaip manančius žmones slėgia pikčiaus už biurokratus ir juodašimčius. Tai-gi dabar doresnieji žmonės matydami, kas dedas, gali suprasti ir susiorganizavę gali prašalinti socialistų valdžią, arba jei tas neįvyks, tad Francijoje gali kilti dar smarkesni persekiojimai ir katalikams priseis teip kaip pirmuose amžiuose slapstyties po urvus. Džiaugties tikt reikia iš to, kad visi vyskupai eina iš vieno ir teip elgias, kaip šventasis Tėvas jiems patarė. P. Ž.

Iš Žemaičių Vyskupijos.

Jo Mylistos Žemaičių Vyskupo parėdimu naujai įsišventusieji Kunigai šiaip tapo paskirti:

Kun. A. Bomblauskis į Laukiesą kam.
„ Blaževyčius į Pabaiską kam.
„ Dailidonis į Lygumus kam.
„ Dervinskis į Katedrą kam.
„ Ercius į Šaukėnus kam.
„ Garlauskis į Šenbergą kam.
„ Irtmonas į Komajus kam.
„ Jankevychius į Pumpėnus kam.
„ Kriščiūnas į Siesykus kam.
„ Matulis į Darbėnus kam.
„ Nacickis į Pasvalį kam.
„ Alekna į Smilgius kam.
„ Raštutis į Aluntą kam.
„ Švagždis į Vaiguva kam.
„ Šveistris į Kartiną kam.
„ Talmontas į Skaudvilę kam.
„ Žebrauskis į Rietavą kam.

NAUJOS KNYGOS. Vilniaus Zavadzkiš išleido „**Marrijos gyvenimą**“ su Vilniaus vyskupo aprobata. Ant knygelės pažymėta, kad tai penktas leidimas, o autoriaus vardo ne per vieną raidę nepaminėta, nors tą knygelę parašė pats **Valančius**. Kam ta neteisybė? Ant galo pažymint teip garsų autorių juk dar didesnį išleidėjas turėtų pelnų. Kita „nauja knygelė“ išleido Tilžės Schenke. Tai „**Siaulėniškis Senelis**“ buvo skaitomas kiekvienoje lietuvių grinčioje. Tai Schenke antrąsyk išleido tą knygelę. Butų jam už tai ačiū bet vėl klausimas, dėlko nepažymėjo, kad tai antra laida, o ant galo drįso prikergti „perspauđa uždrausta“. Autorius juk mirdamas jam ant amžių tos teisės nedovanojo. Teipat daro Tilžės išleidėjai ir su kitoms knygomis. Teip Vaišganto **Vaizdeliai**, Šatr. Raganos **Bičių knygelė**, pirmąsyk atspausstos „Tėvynės Sarge“ šiandien nei neturi pažymių, kad tai kitkart „T.S.“ nuosavybė.

AUKOS

~ Kauno gimnazijos lietuvių kalbos mokytojui apmokėti.

Peliksas Janušauskis, Požerės sodž. Šiaduvos par. 40 k.
Kun. Janušauskis Kelmės klebonas 3 r.

Gerbiamasis Pone Redaktoriau!

Pranešame, kad apmokėjimui Lietuvių kalbos mokytoje Panevežio Realinej mokykloj pas mus sudėjo:

	r. k.		r. k.
Kun. M. Mežinis	3.—	p. V. C.	3.—
kun. J. Balčiūnas	3.—	kun. Kėdis	2.—
kun. J. Plungis	5.—	p. B. Šymasiėnė	1.—
kun. P. Šalučka	4.—	p. N. N.	5.—
p. Ign. Jasilionis	—30	p. M. Valeika	1.—
kun. Tilvitis	3.—	p. M. Vigušyn'as	—50
kun. Digaitis	3.—	p. A. Vegytė	—50
Paliepių parapijonis	2.—	p. A. Čapas	3.—
Kun. Stankūnas	3.—	p. E. Daugvilytė	—30
kun. Tumėnas	3.—	p. Žižmarytė	—20
kun. Gėčius	3.—	p. V. Gedraitycia	1.—
p. Ver. Staryte	—50	kun. J. Šniukšta	3.—
knn. Jurėviče	3.—	Dr. Vl. Mongirds	2.—
knn. M. Požella	5.—	Sudėta	66.80
Dr. S. Dokalskis	1.—	Ligšiol susirinkta	163.30
p. C. Dokalskienė	1.—	V. Ž. redakcijoj sudėta	41.80
p. N. Dokalskyte	—50	Iš viso	271.90
p. T. Chodukovskienė	1.—		

Su pagarba: *Kun. Korzonas.*
kun. Laumianskis.
p. Šniukšta.

Redakcijos atsakymai.

Kun. M. Kar. Vab.; Kun. K. Rim. Bir.; p. Nugiui L.; kun. J. D—liui. S.; kun. prof. J. Vol. Kaune; kun. p. Morkius Rad. Ačiu, patilps sekančiame n-je.
p. Kapliui. Ačiu—patilps, bet ne visa.
p. Žuikiui Tv. Kai-kurios žinėlės patilps. Ačiu.
p. J. Zalep. Tv. Gavome, peržiūrėsime. Ačiu.

Redaktorius Pralotas *A. Karosas.*

Ką tik atspaudinta sąsiuvelė:

Krikščioniškoji Demokratija

Gaunama knygynuose; imant šimtais pas kun. Šaulį (Kaune, Seminarija) no 5 rub. šimtas su prisiuntimu.

IŠĖJO NAUJAS

Kauno kalendorius 1907 met.,

parupintas šv. Kazimiero Draugijos.

Svarbesnieji straipsniai:

Duma ir jos atstovų rinkimas, Visuomeniškosios labdarybės sutvarkymas; Planėtos, Pienas ir k.

KALENDORIŲ PUOŠIA DAILŲS VAIZDELIAI.

Kaina 25 kap.

Ką tik išėjo iš spaudos

ant labai gero popieriaus, didelė ir graži knyga

ROBINSONO KRUZĖS GYVENIMAS

244 puslapių, su 23 gražiais vaizdeliais.

KAINA 65 KAP.

Ta knyga užvis tinka dovanoms išmokusiai skaityti jaunuomenei.

Galima ją gauti pas leidėją kun. Žadeikį Kaune, viešais plečiais, Fišero namai, o taipogi visuose didesniuose knygynuose.

Vienatinis lietuviškas laikraštis su paveikslais

„ŠALTINIS“

šeina kas savaitė. Skiriamas apšvestesniems sodžiaus ir miestų lietuviams katalikams.

„ŠALTINIS“ duoda kas savaitė apie 20 puslapių pamokinančių skaitymų ir įvairių-įvairiausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

„ŠALTINIS“ papuoštas gražiais paveikslėliais (ilustracijomis)
„ŠALTINIS“ duoda kas savaitė gražų pamokinantį priedą vaikams.

„ŠALTINIO“ kaina: mėtam 3 rub., pusei metų 1 rub. 50 k. 3 mėnesiams 80 kap.

Pinigus siųsti šitokiu adresu:

Seinai Suvalkų gubernijos. „Šaltiniui.“

Meldžiame savo adresą aiškiai parašyti.

Kas norėtų susipažinti su „Šaltiniu“ meldžiame prisiųsti savo adresą. Per visą gruodžio mėnesį dovanai siuntinėsimė.

Jieškoma agentų apgarsinimams rinkti.

Kas apsiimtų perdavinėti atskirus „Šaltinio“ numerius, meldžiame paduoti savo adresą.

Išlygas pranešime laišku.

„Draugija“

Literatūros, mokslo ir politikos laikraštis, pradės eiti prieš Kalėdas iš Kauno syki per mėnesį. Kaina metams 6 rub., pusmečiui 3 rub. atskiras numeris 60 kap.

Prenumeratą priima „Draugijos“ leidėjas ir redaktorius

Kun. A. Dambrauskas.